

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1931 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om viss ändring i 22 § 1 mom. kommunalskattelagen.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 20 i första kammaren av herr *Fritiof Gustafson* samt nr 52 i andra kammaren av herr *Skoglund* m. fl., har hemställts, »att 22 § 1 mom. kommunalskattelagen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

’1 mom. Från bruttointäkten av — — — skogskultur, skogsdikning även i den mån skogsmarken därigenom förbättras, skogsindelning — — — anses tillhöra arbetspersonalen’;

samt att andra stycket i sjunde punkten av anvisningarna till nämnda paragraf måtte utgå».

Beträffande de till stöd för motionärernas förslag anförda skälen, i den mån desamma ej nedan beröras, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Gällande bestämmelser rörande rätt till avdrag för dikning av skogsmark och deras tillkomst.

Enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 må från bruttointäkt av jordbruksfastighet avdrag göras för omkostnader, bland annat för kostnader för skogs vård och underhåll, såsom förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning med mera dylikt, ävensom, då fråga är om skogsavverkning, kostnader för virkets huggning, tillredning, utdrivning, flottning med mera. Däremot får enligt 2 mom. i nämnda paragraf avdrag icke göras för kostnad för grundförbättring å fastighet, såsom nyodling, vattenavledning, sjösänkning med mera dylikt. Med skyddsdikning å skogsmark, därför avdrag får ske, avses enligt anvisningarna till 22 § sådan dikning, vars syfte huvudsakligen är att vidmakthålla skogens avkastningsförmåga och hindra skogsmarkens försumpning m. m.

I sitt år 1924 avgivna förslag till kommunalskattelag hade kommunalskattekommittén föreslagit, att avdrag skulle få äga rum bland annat för omkostnader för skogsdikning. I det år 1927 i proposition nr 102 framlagda förslag till kommunalskattelag utbyttes emellertid ordet skogsdikning mot skyddsdikning. Föredragande departementschefen anförde till motivering härför, att uttrycket skogsdikning kunde ge anledning till den uppfattningen, att avdrag skulle vara medgivet även för sådan dik-

ning i skog, som vore att hänföra till grundförbättring, något som kommittén knappast avsett, eftersom jämlikt kommitténs förslag avdrag för grundförbättring icke vore medgivet. På grund härav hade nämnda uttryck ersatts med det i gällande instruktion för värdesättning av skogsmark använda uttrycket skyddsdikning, vilket bättre utmärkte vad som avsåges.

I motionerna har anförts, att statsmakterna understödja åtgärder för utdikning av skogsmark och att en sådan understödsverksamhet vore väl på sin plats. Resultaten av skogsmarkens förbättring genom utdikning komme i regel ej till synes förrän i en avlägsen framtid, och den, som inläte sig på sådana företag, finge i regel ej själv draga fördel därav, vadan de krafter, som föranledde skogsägarna till dessa för riket i dess helhet ur ekonomiska och sociala synpunkter nyttiga företag merendels ej vore starka. Det allmännas uppmuntrande av skogsdikningen genom statsbidrag vore sålunda säkerligen på sin plats. Emellertid ansåge motionärerna det önskvärt, att statsmakterna genom en väl avpassad skattelagstiftning ytterligare uppmuntrade till åtgärder för torrläggning av den produktiva skogsmarken. Enligt motionärernas övertygelse borde nämligen införande av rätt att vid beskattningen åtnjuta avdrag för kostnad för skogsdikning utgöra en kraftigt verkande drivfjäder till företagande av sådan dikning, desto viktigare med hänsyn till de skattebetalare, framför allt bolagen, som ej erhålla statsbidrag för ändamålet. *Motionerna.*

Såsom motionärerna ouförmält har riksdagen från och med budgetåret 1927/1928 anvisat särskilda skogsutdikningsanslag på riksstaten. För innevarande budgetår är detta anslag bestämt till 700,000 kronor, och för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (nionde huvudtiteln, sid. 392 ff.) föreslagit höjning av anslaget till 800,000 kronor. Villkoren för statsbidrag från anslaget hava reglerats genom kungörelse den 27 juni 1927. Anslaget användes till understödande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av torrläggningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande för skogsbörd, ävensom till förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna för handhavandet av ifrågakommande understödsverksamhet. Statsbidrag till företag kan beviljas av skogsvårdsstyrelse, därest styrelsen finner nyttan av torrläggningen minst motsvara kostnaden därför. Styrelsen skall tillse, att statsbidrag främst lämnas till sådana företag, som befinnas mest förtjänta av understöd. Sådant statsbidrag kan beviljas till högst 40 procent av den utav vederbörande skogsvårdsstyrelse godkända kostnaden för torrlägningsarbetet. Bidrag må emellertid ej utgå till aktiebolag. *Statens skogsutdikningsanslag.*

Beträffande de skäl, som föranlett att aktiebolag uteslutits från rätt till statsbidrag, torde följande böra framhållas. För utredande av frågan, huruvida och på vad sätt staten borde lämna bidrag för utdikning av sådana enskilda tillhöriga vattensjuka marker, som kunde göras tjänliga till skogsbörd, tillkallades år 1926 särskilda sakkunniga, vilka den 26 november 1926 avgävo betänkande i ämnet. I detta betänkande anförde de sakkunniga, som föreslogo att bidraget skulle utgå med ett maximum av 50 procent av den godkända kostnaden, att det vore klart, att lägre bidrag kunde ges, när omständigheterna syntes tala för en sådan åtgärd. En omständighet, som i vissa fall kunde finnas böra föranleda sådan reduktion av bidragsbeloppet eller medföra, att bidrag alldeles vägrades, vore äganderätten till marken. Ehuru väl skogsmarkernas utdikning vore ett stort samhälleligt intresse, i vems ägo än marken befunne sig, syntes det icke vara lika nödvändigt att med statsunderstöd bispringa alla markägare. De, vilka såsom aktiebolagen vore avsedda att hava en utöver människors livslängd utsträckt fortvaro, borde såväl med hänsyn till det mera stadigvarande och uthålliga intresse, de kunde förväntas hava av skogsmarkens utveckling och förbättring, som ock på grund av sin i regel mer solida ekonomi anses äga förutsättningar att i högre grad än andra enskilda skogsägare av egna medel bekosta utdikningar på sina marker. Aktiebolagen hade också merendels en sakkunnig skogsförvaltning, vilken icke i samma mån som enskilda skogsägare i allmänhet tarvade fackmässigt biträde vid utdikningsföretagens planläggande och vid de ekonomiska kalkylernas uppgörande. Det syntes angeläget, att det understöd, som beviljades, komme i första hand de skogsägare till godo, som vore främst i behov därav.

Vid anmälan i statsråd den 18 februari 1927 av proposition ur 156 angående anvisande av ett statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1927/1928 anförde föredragande departementschefen med avseende på frågan, huruvida vid beviljande av bidrag hänsyn borde tagas till sökandens ekonomiska ställning eller hans egenskap av fysisk eller juridisk person, att med hänsyn till vad de sakkunniga därutinnan anfört bidrag tillsvidare ej borde utgå till aktiebolag. Beträffande övriga skogsägare syntes det böra ankomma å den bidragsbeviljande myndigheten, skogsvårdsstyrelsen, att för varje fall fritt pröva, i vad mån nyssangivna omständigheter borde inverka vid bidragstilldelningen. Skogsvårdsstyrelsen borde dock givetvis härvid städse tillse, att statens uppoffring för ifrågavarande ändamål i intet fall gjordes större än som erfordrades för vinnande av det därmed avsedda syftet.

*Utskottets
yttrande.*

Delade meningar torde knappast kunna råda därom, att ur principiell synpunkt avdrag icke är befogat för kostnad för skogsutdikning, som utgör grundförbättring. Motionärerna hava även såsom huvudskäl för sitt yrkande framhållit de fördelaktiga verkningar i nationalekonomiskt och socialt hänseende, som avdragsrätten skulle kunna medföra.

Vid utmätandet av det direkta understödet till skogsutdikningsföretag skola såsom ovan nämnts främst sådana företag tillgodoses, som befinnas mest förtjänta därav, ävensom hänsyn i viss mån tagas till markägarens behov av understöd. En dylik avvägning kan givetvis icke äga rum vid lämnande av subvention i form av skattelindring. De skattskyldiga, som i regel skulle komma i åtnjutande av de största fördelarna genom ett dylikt understöd, vore de mera välsituerade skogsägarna, som hava att erlägga skatt efter jämförelsevis hög progression. Därjämte skulle aktiebolagen, som för närvarande icke äro berättigade till understöd från anslaget, beredas förhållandevis stora fördelar. Den föreslagna skattelindringen skulle vidare medföra, att kommunerna komme att jämte staten lämna bidrag till skogsdikningsföretag. Ett understöd-jande av dessa företag på sätt i motionerna föreslagits skulle därför bryta mot flera av de principer, som ligga till grund för den direkta understödsverksamheten.

Det torde kunna ifrågasättas, om en skattelindring skulle, förutom i vissa undantagsfall, medföra de av motionärerna åsyftade verkningarna. Det är uppenbartligen icke möjligt att med större grad av tillförlitlighet förutsäga vilka minskningar i skatt motionärernas förslag skulle medföra för staten och kommunerna, men inom utskottet verkställda överslagsberäkningar tyda i allt fall på, att dessa belopp i jämförelse med det direkta understödet komme att bliva tämligen blygsamma. Därest ett motsvarande belopp komme att användas för direkt understöd, skulle otvivelaktigt skogsutdikningen komma att uppmuntras mera effektivt och rationellt. Enligt utskottets mening torde således ett tillgodoseende av motionärernas syfte, i den mån detta efter prövning i vederbörlig ordning befinnes böra beaktas, lämpligare kunna ske genom direkt understöd.

På grund av vad salunda anförts hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I:20 av herr Fritiof Gustafson samt II:52 av herr Skoglund m. fl., om viss ändring i 22 § 1 mom. kommunalskattelagen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1931.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.